

KONKURRENSVERKET	
2013 -09- 1 3	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

KLAGANDE
Täby kommun

Ombud:
Advokat Maria Pedersen
Box 3462
103 69 Stockholm

MOTPART
Byggnadstekniska Byrån i Stockholm AB, 556624-9388
Stadsgården 6
116 45 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE
Förvaltningsrätten i Stockholms dom den 26 mars 2013
i mål nr 5626-13, se bilaga A

SAKEN
Offentlig upphandling

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och avslår
Byggnadstekniska Byrån i Stockholm AB:s ansökan om överprövning.

YRKANDEN M.M.

Täby kommun yrkar att kammarrätten avslår ansökan om överprövning. Till stöd för överklagandet anför kommunen bl.a. följande. Enligt praxis ska bedömningen av om ett krav strider mot proportionalitetsprincipen göras i tre steg. För det första ska avgöras om åtgärden är en lämplig och effektiv åtgärd för att uppnå det eftersträvade syftet. Inför ramavtalsupphandlingarna bedömde kommunen att ett stort antal anbudsgivare skulle komma att lämna anbud, vilket visade sig riktigt då flera hundra anbud kom in. Syftet med kravet är att underlätta genomförandet av upphandlingarna. Uppkopiering och scanning av samtliga anbud hade inneburit ett omfattande och tidsödande arbete. För det andra ska bedömas om åtgärden är nödvändig för att uppnå det eftersträvade syftet. Kraven på ett original, en papperskopia och en kopia i digital form kan knappast anses betungande för anbudsgivarna. Det finns inte något mindre ingripande alternativ för att uppnå syftet med kravet. Slutligen ska det bedömas om den negativa effekten som åtgärden får, på det intresse eller den rättighet som åtgärden inskränker, är oproportionerlig eller överdriven jämfört med det eftersträvade syftet. Det är inte sannolikt att kravet medfört att någon leverantör har avhållit sig från att lämna anbud. Kravet kan inte anses vara oproportionerligt och i strid med lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU). Det rör sig snarare om en anbudsgivare som har slarvat med att läsa och följa de formkrav som ställts upp i upphandlingen. Att en upphandlande myndighet ställer formkrav på anbudet torde vara mer regel än undantag. En upphandlande myndighet får inte frångå uppställda skall-krav, oavsett om de avser formalia eller något annat. Om krav på formalia inte får ställas som skall-krav innebär det att en upphandlande myndighet saknar möjlighet att ställa krav på anbudets form. En sådan långtgående tolkning saknar stöd i lag och praxis.

Byggnadstekniska Byrån i Stockholm AB (BTB) bestrider bifall till överklagandet och anför bl.a. följande. Det är i målet inte relevant vilka skall-krav som kommunen ställer vid andra upphandlingar. Frågan om ett skall-krav är proportionerligt ska avgöras utifrån förhållandena vid varje enskild upphandling. I den aktuella upphandlingen inkom elva anbud. Om syftet med kravet på kopia är det som kommunen påstår borde man rimligen ha försäkrat sig om ytterligare kopior. Arbetet med att ta fram kopior kan inte vara så betungande som kommunen gör gällande. Om syftet med kravet på kopia varit att spara arbete och kostnader så borde kommunen inte ha gjort en prövning i sak av BTB:s anbud. Kommunen har inte kunnat visa att kravet fyller någon nämnvärd funktion som är nödvändig för den aktuella upphandlingen och att kravet därmed är förenligt med proportionalitetsprincipen.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Täby kommun har i förfrågningsunderlaget för den aktuella upphandlingen ställt upp ett krav på att anbud ska ges in i ett original och en kopia i pappersformat A4 samt en omgång digitalt. I målet är ostridigt att bolaget inte uppfyllt det aktuella skall-kravet då man inte har gett in en papperskopia av sitt anbud. Frågan i målet är om kravet på kopia, som är ett formkrav, är förenligt med proportionalitetsprincipen.

Av förarbetena (prop. 2006/07:128 s. 132) till LOU framgår att uppställda krav ska ha ett naturligt samband med och stå i proportion till det behov som ska täckas. I förarbetena (prop. 2009/10:180 s. 91) till ändringar i LOU anges även att proportionalitetsprincipen förutsätter att kraven på upphandlingsförfarandet står i rimlig proportion till de mål som eftersträvas. Upphandlingens art och värde ska därför beaktas exempelvis när villkoren för att få delta i upphandlingen fastställs.

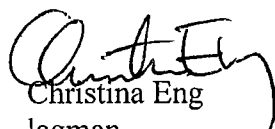
Av transparens-, förutsebarhets- och likabehandlingsprinciperna följer att en anbudsgivare ska kunna utgå från att de krav som ställs upp i ett förfrågningsunderlag verkligen gäller. Alla anbud och anbudsgivare ska behandlas lika. Ett anbud som inte uppfyller de föreskrivna skall-kraven får i princip inte antas utan ska förkastas. I motsats till andra skall-krav saknar formkrav normalt koppling till föremålet för upphandlingen, varför en proportionalitetsbedömning med utgångspunkt i förhållandet mellan skallkravet och föremålet för upphandlingen inte låter sig göras.

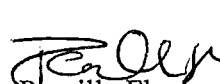
Enligt kammarrättens mening måste den upphandlande myndigheten anses ha stor frihet vid utformandet av formkraven i upphandlingen. Kammarrätten finner att det aktuella formkravet är klart och tydligt formulerat i förfrågningsunderlaget samt att det är enkelt för anbudsgivarna att uppfylla. Vidare anser kammarrätten att kravet står i rimlig proportion till syftet att underlätta genomförandet av upphandlingen. Kravet är även objektivt utformat och framstår vare sig som godtyckligt eller uppenbart osakligt (jfr RÅ 2010 ref. 78). Vad bolaget anfört leder inte kammarrätten till någon annan bedömning. Kommunen har därmed haft skäl för att förkasta bolagets anbud på grund av formella brister.

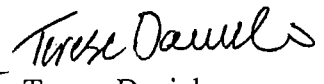
Mot bakgrund av ovanstående saknas skäl för ingripande enligt LOU. Med bifall till överklagandet ska därför förvaltningsrättens dom upphävas och BTB:s ansökan om överprövning avslås.

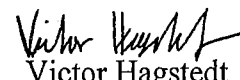

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 9).

Christina Eng
lagman
ordförande

Pernilla Flank
kammarrättsråd

Terese Danielsson
tf. kammarrättsassessor
referent

Victor Hagstedt
föredragande

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Allmänna avdelningen
Enhet 12

DOM
2013-03-26
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
5626-13

SÖKANDE

Byggnadstekniska Byrån i Stockholm AB, 556624-9388
Stadsgården 6, 8 tr
116 45 Stockholm

MOTPART

Täby kommun
183 80 Täby

Ombud: Advokat Maria Pedersen och jur.kand. Anna Runius Pihlgren
Advokatfirman Pedersen AB
Box 3462
103 69 Stockholm

SAKEN

Överprövning enligt lagen om offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller Byggnadstekniska Byrån i Stockholm AB:s ansökan om överprövning och beslutar att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse skett.

Dok.Id 338820

Postadress
115 76 Stockholm

Besöksadress
Tegeluddsvägen 1

Telefon
08-561 680 00
E-post:
forvaltningsrattenistockholm@dom.se

Telefax
08-561 680 01

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00-15:00

YRKANDEN M.M.

Täby kommun genomför en upphandling av konsulttjänster (dnr 15/2012-29). Täby kommun har genom tilldelningsbeslut den 1 mars 2013 beslutat att anta anbud från andra anbudsgivare än Byggnadstekniska Byrån i Stockholm AB.

Byggnadstekniska Byrån i Stockholm AB (BTB) ansöker om överprövning av upphandlingen enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU) och yrkar i första hand att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse vidtagits innebärande att BTB tilldelas visst kontrakt. I andra hand yrkar BTB att upphandlingen ska göras om. Till stöd för sin talan anför BTB bl.a. följande. Täby kommun har i underrättelsen om tilldelningsbeslutet uppgett att BTB:s anbud inte kan tas upp till prövning eftersom BTB inte uppfyllt kravet i förfrågningsunderlaget om att anbud ska inges i ett original och en kopia i pappersformat samt en omgång digitalt. BTB har begärt att Täby kommun ska förklara närmare vad som brustit i BTB:s anbud varpå kommunen har uppgett att BTB inte har bifogat någon papperskopia av sitt anbud. Kravet på en extra papperskopia är onödigt och saknar all praktisk betydelse för utvärderingen av inkomna anbud. I vart fall är bristen såvitt avser den extra kopian av klart underordnad betydelse i förhållande till upphandlingens ändamål.

Täby kommun anser att ansökan ska avslås och anför bl.a. följande. BTB har inte inom den angivna anbudstiden kommit in med en kopia av sitt anbud i pappersformat. Att inkomma med en sådan kopia är ett skall-krav och BTB:s anbud har en formell brist. Täby kommun har genomfört en upphandling avseende ett stort antal ramavtal gällande konsulttjänster. Att det ska inges en kopia i pappersformat underlättar hanteringen av anbud och därmed genomförandet av upphandlingen. Att lämna in en kopia i papperformat kan inte anses betungande för anbudsgivarna.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

I förfrågningsunderlaget för den aktuella upphandlingen anges i punkten AUB.31 att anbud ska inges i ett original och en kopia i pappersformat A4 samt en omgång digitalt. Ingivande av en kopia av anbudet i pappersformat är alltså ett skall-krav. Enligt det som framkommit i målet uppfyller inte BTB:s anbud detta krav. Frågan blir då om avvikelserna från skall-kravet innebär att anbudet ska förkastas och därmed inte utvärderas av kommunen.

Av 1 kap. 9 § LOU framgår att upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iaktas. I förarbetena till LOU anges att proportionalitetsprincipen förutsätter att kraven på upphandlingsförfarandet står i rimlig proportion till de mål som eftersträvas. Upphandlingens art och värde ska därför beaktas exempelvis när villkoren för att få delta i upphandlingen fastställs. Uppställda krav ska ha ett naturligt samband med och stå i proportion till det behov som ska täckas (se prop. 2009/10:180 s. 91, prop. 2006/07:128 s. 132).

Den i målet aktuella upphandlingen avser konsulttjänster inom fem kompetensområden gällande Täby kommuns fastighetsbestånd. Enligt det som framkommit i utredningen har det kommit in totalt 11 anbud till Täby kommun och BTB är den enda anbudsgivaren som inte har gett in en papperskopia av sitt anbud. Vid en sammantagen bedömning av omständigheterna i målet anser förvaltningsrätten att skall-kravet att en papperskopia ska ges in inte fyller någon nämnvärd funktion i sammanhanget och att kravet därmed går utöver vad som är nödvändigt för den aktuella upphandlingen.

Förfrågningsunderlaget innehåller ett vid de angivna förhållandena oproportionerligt skall-krav som det blir orimligt att hålla fast vid. Täby kommun har tillämpat skall-kravet i förhållande till BTB:s anbud med följderna att anbudet har förkastats. Bristen har alltså medfört att BTB har lidit skada. Det finns därför skäl för ingripande. När en upphandling är behäftad med ett fel som är hänförligt till utformningen av förfrågningsunderlaget och felet ifråga bedöms ha påverkat det konkurrensuppsökande skedet av upphandlingen kan felet i regel inte botas på annat sätt än genom att upphandlingen görs om. Det är enligt förvaltningsrättens mening inte sannolikt att någon leverantör har avhållit sig från att lämna anbud på grund av att skall-kravet på att ge in en papperskopia är oproportionerligt. Detta innebär att felet i utformningen av förfrågningsunderlaget inte kan bedömas ha påverkat upphandlingens konkurrensuppsökande skede på ett sådant sätt att upphandlingen ska göras om.

Det är förvaltningsrätten som disponerar över valet av åtgärd. Den konstaterade bristen kan avhjälpas genom att en ny kvalificeringsprövning görs, vid vilken BTB:s anbud inte förkastas på den grunden att det inte uppfyller skall-kravet enligt AUB.31 i förfrågningsunderlaget om att anbud ska inges i en kopia i pappersformat. Ansökan ska därför bifallas på så sätt att förvaltningsrätten beslutar att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse har gjorts. Täby kommun ska rätta upphandlingen i enlighet med det som nu har sagts.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga (DV 3109/1 A LOU).

Madeleine Benndorf
Rådman

Förvaltningsrättsnotarien Amanda Björklund har föredragit målet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten.*

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att prövningstillstånd meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Vanligtvis får, då kammarrätten inte har fattat något interimistiskt beslut om att upphandlingen inte får avslutas, avtal slutas omedelbart. I de fall där kammarrätten har fattat ett interimistiskt beslut om att upphandlingen inte får avslutas, får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt det interimistiska beslutet. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nå för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.